

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی

شماره: ۸۰ / ۲۴۹۰۳۷

تاریخ: ۱۴۰۲/۱۲/۱۹

پوست: دارد

بسمه تعالی

جناب آقای حسن زاده - رییس محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

جناب آقای صفایی - رییس محترم اتاق اصناف ایران

جناب آقای عبداللهی - رییس محترم اتاق تعاون ایران

جناب آقای سلطانی - رییس محترم هیات مدیره کانون عالی انجمنهای صنفی کارفرمایی ایران

جناب آقای سهل آبادی - رییس محترم خانه صنعت، معدن و تجارت ایران

موضوع: اجرای مواد (۲۴) و (۳۰) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

همانطور که مستحضرید؛ بر اساس ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶، دولت و دستگاه‌های اجرایی مکلفند به منظور شفاف‌سازی سیاست‌ها و ایجاد ثبات اقتصادی، هرگونه تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی را در زمان مقتضی قبل از اجرا، به اطلاع عموم برسانند. از سوی دیگر بر اساس ماده (۳۰) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، دستگاه‌های اجرایی مکلفند هرگونه آیین‌نامه، دستورالعمل، بخشنامه یا مقرره خود را بلافاصله در سامانه ملی قوانین و مقررات ثبت نمایند و به اطلاع عموم برسانند و مقررات، تنها در صورت ثبت در این سامانه، نافذ است. نظر به عزم دولت مبنی بر ایجاد ثبات اقتصادی و پیش‌بینی‌پذیری محیط کسب و کار، آیین‌نامه‌های اجرایی مواد (۲۴) و (۳۰) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، به پیوست، تقدیم می‌شود. به دلیل اهمیت موضوع و ضرورت نظارت مستمر بر اجرای کامل این دو آیین‌نامه، خواهشمند است به اتحادیه‌ها و تشکل‌های اقتصادی ذیل آن مجموعه ابلاغ فرمایید در صورت مشاهده هرگونه بخشنامه یا دستورالعمل مغایر دو آیین‌نامه پیوست، مستندات مربوطه را در پیام رسانی‌های بله یا ایتا به شماره ۰۹۳۳۲۳۵۳۱۹۵ ارسال بفرمایند. آقای تقوی از همکاران این مرکز با شماره تماس ۳۹۹۰۴۱۴۲ برای پیگیری موضوع معرفی می‌گردند.

سید امیرحسین

رییس مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار

رونوشت:

- جناب آقای دکتر روحانی معاون محترم سیاست‌گذاری اقتصادی برای استحضار

- سرکار خانم منیژه طبیبی جلی معاون محترم مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار برای اطلاع و پیگیری

کد پستی: ۱۱۱۴۹۴۳۶۶۱

تلفن: ۳۹۹۰۹

آدرس: تهران، خیابان صور اسرافیل، ساختمان مرکزی وزارت امور اقتصادی و دارایی

www.mefa.ir

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

“با صلوات بر محمد و آل محمد”

وزارت امور اقتصادی و دارایی - معاونت حقوقی رییس جمهور

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۲/۱۱/۱۵ به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و معاونت حقوقی رییس جمهور (با همکاری شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی) و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰ با اصلاحات بعدی آن، آیین نامه اجرایی ماده مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

- ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:
  - ۱- قانون: قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰ با اصلاحات بعدی.
  - ۲- سیاست: خط مشی های بنیادین که تصمیمات مقامات و مراجع ذی صلاح در دستگاه های اجرایی بر اساس آنها اتخاذ می شود.
  - ۳- مقررات: هرگونه مقررده اقتصادی تحت هر عنوان از قبیل آیین نامه، دستورالعمل یا بخشنامه که در دستگاه های اجرایی وضع می شود.
  - ۴- رویه: شیوه های اجرایی مرسوم که مورد عمل مقامات و مراجع ذی صلاح در دستگاه های اجرایی است.
  - ۵- آیین نامه: آیین نامه لزوم ثبت و اطلاع رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار موضوع تصویب نامه شماره ۱۷۹۷۶/ت/۱۱۳۴۴ هـ مورخ ۱۴۰۲/۲/۹.
  - ۶- دستگاه های اجرایی: دستگاه های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶.
  - ۷- مرکز: مرکز مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار وزارت امور اقتصادی و دارایی.
  - ۸- شورای گفت و گو: شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی، موضوع ماده (۱۱) قانون.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره .....
تاریخ ۱۴۰۲ / ۱۲ / ۲۳

۹- پایگاه: پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار، موضوع تصویب نامه شماره ۸۷۲۷۷/ت/۵۸۱۱۵ هـ مورخ ۱۳۹۹/۸/۳ و موضوع ماده (۳۰) قانون.

ماده ۲- کلیه دستگاه های اجرایی مکلفند ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین نامه، مراجع و مقامات صلاحیت دار جهت وضع مقرر در دستگاه خویش را با امضای بالاترین مقام دستگاه به معاونت حقوقی رئیس جمهور ارسال نمایند. ثبت و انتشار مقرر در پایگاه صرفاً از سوی مراجع و مقامات ذی صلاح معرفی شده امکان پذیر است.

ماده ۳- دولت و دستگاه های اجرایی مکلفند هرگونه تغییر در سیاست ها، مقررات و رویه های اقتصادی را مطابق حداقل زمان مندرج در جدول پیوست این آیین نامه که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است، پیش از اجرا ضمن ارسال به مرکز (از طریق وزارت امور اقتصادی و دارایی)، با روش هایی مانند درج در تارنمای خویش، خبرگزاری جمهوری اسلامی، خبرگزاری صداوسیما و پایگاه ملی اطلاع رسانی قوانین و مقررات کشور (معاونت حقوقی رئیس جمهور) از محل اعتبارات مصوب مربوط، به اطلاع عموم برسانند. مقررات صرفاً پس از انتشار در پایگاه و گذشت مدت های مذکور لازم الاجرا می شوند.

تبصره ۱- تارنمای موضوع این ماده، همان تارنمای موضوع تبصره ماده (۳) آیین نامه است که نشانی دقیق آن باید حداکثر ظرف یک ماه به مرکز اعلام گردد.

تبصره ۲- معاونت حقوقی رئیس جمهور مکلف است صفحه ویژه ای با پیوند (لینک) در صفحه اصلی پایگاه ملی اطلاع رسانی قوانین و مقررات کشور مخصوص اعلام خبرهای تغییرات آتی در مقررات کشور ایجاد کند. دستگاه های اجرایی مکلفند پیش نویس مقررات خود را مطابق دستورالعمل ابلاغی معاونت حقوقی رئیس جمهور، یک هفته قبل از صدور، علاوه بر تارنمای خود، در این پایگاه منتشر و به اطلاع عموم برسانند تا فرصت لازم برای دریافت نظرات عموم و فعالان اقتصادی و تشکل ها (جمع سپاری) در تدوین مقررات فراهم شود.

ماده ۴- دستگاه های اجرایی مکلفند با رعایت این آیین نامه و ماده (۷) آیین نامه، مدت زمانی که مقرر پس از انتشار در پایگاه، لازم الاجرا می شود را صراحتاً درج نمایند.

تبصره- در محاسبه مدت زمان لازم الاجرا شدن مقرر، روز انتشار در پایگاه، جزو مدت محسوب نمی شود. همچنین از نظر احتساب مواعد مندرج در جدول پیوست این آیین نامه، هر ماه سی روز است.

ماده ۵- در صورتی که اجرای فوری مقرر مشمول جدول پیوست این آیین نامه، مساعد به حال محیط کسب و کار بوده و مغایر با ایمنی یا سلامت مردم نباشد، اجرای مقرر به محض انتشار در پایگاه، با تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی بلامانع است.

ماده ۶- مواردی که محرمانه بودن آن اقتضا داشته باشد، تابع قوانین و مقررات مربوط است.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۷- چنانچه در قوانین، مدت یا زمان دیگری برای لازم الاجرا شدن و یا تصویب مقررات لحاظ شده باشد، همان مدت و زمان ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۸- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با همکاری معاونت حقوقی رییس جمهور و شورای گفت و گو، گزارش سالانه اجرا و بازخورد و اثربخشی این آیین نامه را به هیئت وزیران ارائه نماید.

ماده ۹- این آیین نامه پس از انتشار در پایگاه و از تاریخ ۱۴۰۳/۴/۱ لازم الاجرا است.

محمد مخبر
معاون اول رییس جمهور
۱۳/۱۲

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رییس جمهور، دفتر رییس مجلس شورای اسلامی، دفتر رییس قوه قضائیه، دفتر معاون اول رییس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیرخانه ستاد کل نیروهای مسلح، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت های قوانین و نظارت مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، معاونت های رییس جمهور، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.

پیوست: جدول موضوع تبصره ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

ردیف	سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اجرایی راجع به	زمان انتشار قبل از اجرا
۱	صادرات و واردات (اعم از انواع تعرفه‌ها و محدودیت‌های تجاری)	۱ ماه
۲	امور گمرکی	۱ ماه
۳	نرخ آب و برق بنگاه‌های اقتصادی	۱ ماه
۴	اعمال محدودیت در ارائه برق و گاز به واحدهای تولیدی	۱ ماه
۵	معاملات بخش عمومی اعم از مناقصه و مزایده	۱ ماه
۶	ضوابط محیط زیستی و بهداشتی واحدهای تولیدی و شهرک‌های صنعتی	۳ ماه
۷	استانداردهای اجباری سازمان ملی استاندارد	۳ ماه
۸	مالیات	۳ ماه
۹	بیمه تأمین اجتماعی	۳ ماه
۱۰	صدور پروانه احداث بنا و پایان کار در داخل، محدوده و خارج حریم شهرها و روستاها	۶ ماه

دفتر هیئت دولت

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

“با صلوات بر محمد و آل محمد”

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران - نهاد ریاست جمهوری
معاونت حقوقی رئیس جمهور

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۲/۱/۳۰ به پیشنهاد مشترک شماره ۲۴۲۶۹۲ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۸ وزارت امور اقتصادی و دارایی و معاونت حقوقی رئیس جمهور و به استناد اصل یکصد و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای ماده (۳۰) الحاقی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، موضوع ماده (۲) قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار - مصوب ۱۴۰۰ - آیین نامه لزوم ثبت و اطلاع رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه لزوم ثبت و اطلاع رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات
مرتبط با محیط کسب و کار

- ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:
- ۱- قانون: قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار - مصوب ۱۳۹۰ - با اصلاحات و الحاقات بعدی آن.
  - ۲- پایگاه: پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار، موضوع تصویب نامه شماره ۸۷۲۷۷/ت ۵۸۱۱۵ هـ مورخ ۱۳۹۹/۸/۳ و موضوع ماده (۳۰) الحاقی قانون.
  - ۳- دستگاه های اجرایی: دستگاه های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری.
  - ۴- کسب و کار: هر نوع فعالیت تکرار شونده و مشروع اقتصادی از قبیل تولید، خرید و فروش کالا و خدمات به قصد کسب منافع اقتصادی.

۵- محیط کسب و کار: مجموعه عوامل مؤثر در اداره یا عملکرد بنگاه‌های اقتصادی که خارج از واپایش (کنترل) مدیران آنها است.

۶- مقررات: هرگونه مقرره مرتبط با محیط کسب و کار تحت هر عنوان از قبیل آیین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه که در دستگاه‌های اجرایی وضع می‌شود.

۷- اتاق‌ها: شامل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران)، اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران و اتاق اصناف ایران.

ماده ۲- دستگاه‌های اجرایی مکلفند در تدوین یا اصلاح مقررات و رویه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار، نظر اتاق‌ها و تشکل‌های کارفرمایی و کارگری که عضو اتاق‌ها نیستند و سایر تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط را اخذ و مورد توجه قرار دهند و در صورت لزوم، از آنها برای شرکت در جلسات دعوت کنند. در مواردی که دستگاه اجرایی، تصویب مقررهای را به مراجع ذی‌صلاح پیشنهاد می‌نماید، مکلف است پیشنهاد خود به همراه اطلاعاتی از قبیل اسناد پشتیبان، قوانین و مقررات مرتبط، آثار وضع مصوبه جدید بر مقررات پیشین، نظرات دریافتی از تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط و گزارش توجیهی پذیرش یا رد آنها را در قالب دستورالعمل ابلاغی توسط معاونت حقوقی رییس جمهور به مراجع تصمیم‌گیرنده ارسال نماید.

ماده ۳- دستگاه‌های اجرایی مکلفند، پیش‌نویس مقررات خود را مطابق دستورالعمل موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه، یک هفته قبل از صدور، در تارنمای (سلیت) خود به اطلاع عموم و فعالان اقتصادی برسانند تا فرصت لازم برای اعلام نظرات عموم یا فعالان اقتصادی و تشکل‌ها وجود داشته باشد. اجرای تکلیف موضوع این ماده، ساقط‌کننده تکالیف دستگاه اجرایی، مقرر در ماده (۲) این آیین‌نامه نیست.

تبصره- دستگاه‌های اجرایی مکلفند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، نشانی دقیق تارنمای خود، جهت اجرای این ماده را به معاونت حقوقی رییس جمهور اعلام کنند تا در پایگاه منتشر گردد.

ماده ۴- کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند مقررات خود که مرتبط با محیط کسب و کار می‌باشند را مطابق با این آیین‌نامه و شیوه‌نامه اجرایی ورود اطلاعات که حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه توسط معاونت حقوقی رییس جمهور ابلاغ می‌گردد، در پایگاه ثبت نمایند.

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره .....
تاریخ ۹ - ۱۴۰۲ / ۲ / ۱۴۰۲

تبصره- مسئولیت صحت اطلاعات وارد شده، بر عهده دستگاه اجرایی واردکننده آن به پایگاه است.
ماده ۵- تشخیص دستگاه‌های اجرایی و مراجع وضع مقررات مرتبط با محیط کسب و کار موضوع این آیین‌نامه و همچنین مرتبط بودن مقرر با محیط کسب و کار با وزیر امور اقتصادی و دارایی است.
ماده ۶- از تاریخ ۱۴۰۲/۲/۲۸، لازم‌الاجرا شدن مقررات، منوط به ثبت و انتشار آنها در پایگاه است.
تبصره- مقررات موجد حق یا تکلیف عمومی، قابل طبقه‌بندی به عنوان اسرار دولتی نیست و ثبت و انتشار آنها در پایگاه الزامی است.

ماده ۷- مقرراتی که علاوه بر دستگاه‌های اجرایی و کارکنان آنان، برای سایر مردم حق یا تکلیف ایجاد می‌نماید، (۱۵) روز پس از انتشار در پایگاه، لازم‌الاجرا است؛ مگر اینکه در خود مقرر، مهلت یا ترتیب خاص دیگری ذکر شده باشد.

تبصره ۱- در مواردی که اجرای مقرر بنا به ملاحظات اقتصادی از جمله ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری، اقتضای اعطای مهلتی بیش از (۱۵) روز را دارد، دستگاه اجرایی مکلف است با رعایت ماده (۲۴) قانون، مهلت بیشتری را برای لازم‌الاجرا شدن مقرر در نظر گیرد.

تبصره ۲- دستگاه‌های اجرایی نمی‌توانند اجرایی شدن احکامی از مقرر را که موجد تکلیف برای شهروندان است و یا حقی از آنها زایل می‌نماید را به تاریخی پیش از انتشار مقرر در پایگاه تسری دهند. رعایت حقوق مکتسبه شهروندان در هر حال، الزامی است.

ماده ۸- معاونت حقوقی رییس جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، موظفند نسبت به ارایه آموزش‌های لازم به دستگاه‌های اجرایی، فعالان اقتصادی و عموم شهروندان در خصوص نحوه اجرای این آیین‌نامه و کاربری پایگاه اقدام کنند.

ماده ۹- مسئولان بهبود محیط کسب و کار دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱۴) قانون، ضمن همکاری با وزارت امور اقتصادی و دارایی و معاونت حقوقی رییس جمهور، مسئولیت اجرای این آیین‌نامه را در دستگاه‌های اجرایی مربوط به عهده دارند.

ماده ۱۰- نهاد ریاست جمهوری (مرکز فناوری اطلاعات، ارتباطات و امنیت) با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات زیر ساخت‌های فنی، نرم افزاری، سخت‌افزاری و امنیتی مورد نیاز اعلامی معاونت حقوقی رییس جمهور را جهت نگهداری و ارتقای مستمر پایگاه، تأمین می‌نماید. انعقاد قرارداد توسط معاونت یادشده، جهت تأمین امکانات و خدمات مورد نیاز این ماده با رعایت قوانین و مقررات مربوط، بلامانع است.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره .....
تاریخ ۹ - ۱۴۰۲ / ۲ / ۱۴۰۲

تبصره- نهاد ریاست جمهوری (مرکز فناوری اطلاعات، ارتباطات و امنیت) مکلف است اتصال دستگاه‌های اجرایی به پایگاه برای ثبت مقررات موضوع این آیین‌نامه از طریق شبکه دولت و نیز دسترسی عمومی به پایگاه در بستر اینترنت را تا یک هفته پس از ابلاغ این آیین‌نامه فراهم آورد.

ماده ۱۱- هزینه‌های اجرای این آیین‌نامه (از جمله هزینه نگهداری، راهبری و ارتقای مستمر پایگاه) از محل اعتبارات مصوب مربوط، تأمین می‌گردد.

ماده ۱۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با همکاری معاونت حقوقی رییس جمهور گزارش مشترکی از اجرای این آیین‌نامه را در پایان هر سال به هیئت وزیران ارسال کند.

محمد مخبر
معاون اول رییس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رییس‌جمهور، دفتر رییس مجلس شورای اسلامی، دفتر رییس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رییس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیرخانه ستاد کل نیروهای مسلح، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت‌های قوانین و نظارت مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، معاونت‌های رییس‌جمهور، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.